

POTENCIÁL VYUŽÍVÁNÍ VEŘEJNÝCH DAT O HOSPODAŘENÍ OBCÍ V RÁMCI ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Milan Jan Půček

Vysoká škola regionálního rozvoje
Žalanského 68/54, 163 00 Praha
e-mail: milan.pucek@seznam.cz

Michal Plaček

Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo
Loucká 21, 669 02 Znojmo

František Ochrana

CESES, Fakulta sociální věd, Karlova Universita v Praze
Smetanovo nábřeží 995/6, 110 00 Praha, Czech Republic

Klíčová slova:

finanční data, benchmarking, územní plánování, obce

Abstrakt:

Jedním ze zdrojů otevřených (veřejně dostupných) dat v ČR, které jsou využitelné také v rámci územního plánování, jsou finanční data o hospodaření obcí. Tato data jsou v ČR dostupná ve státní databázi „MONITOR“ nebo v databázi provozované neziskovým sektorem s názvem „Rozpočet obce“. Cílem článku je (1) popsat finanční databáze a jejich využitelnosti pro územní plánování, (2) na základě provedení jednoduché komparace dostupnosti finančních dat pro územní plánování v ČR a v Bulharsku diskutovat příčiny stavu v ČR.

Rozpočty obcí je možné považovat za jednu z významných hybných sil v rámci rozvoje území. Dle statistiky Eurostatu činily v ČR v roce 2014 celkové vládní výdaje 42,0 % HDP a výdaje místních vlád představovaly 10,1 % HDP. Pro srovnání mělo Bulharsko tyto výdaje ve výši 39,2 % HDP a výdaje místních vlád ve výši 8,9% HDP. Zejména u malých obcí může při vymezování funkce jednotlivých území velmi pomoci trendová analýza (například příjmů obce), komparativní analýza nebo benchmarking s konkrétní obcí nebo se srovnatelně velikou skupinou obcí ukázat. Analýza může ukázat, zda má obec potenciál a zejména finanční zdroje skutečně financovat během následujících let zamýšlené využití území. Stejně tak tato analýza může napovědět, zda obec bude mít provozní prostředky na provozování dané infrastruktury. Výzkum ukázal, že ač jsou finanční data v ČR koncentrovaně k dispozici, nejsou v rámci územního plánování prakticky využívána. Pro porovnání bylo zvoleno Bulharsko, kde data nejsou v podobě databáze veřejně přístupná a jejich využití pro územní plánování nebylo taktéž identifikováno. Základní příčinou je v ČR skutečnost, že ani zadavatelé územních plánů (tedy obce) a ani zpracovatelé (odborné organizace) nejsou zvyklé s těmito finančními daty pracovat. V ČR tak není nezbytné přijímat žádné legislativní opatření v tomto směru, nicméně je žádoucí k tomuto tématu otevřít odbornou diskusi, k čemuž i tento výzkum měl přispět.

Abstract:

One of the sources of open (publicly available) data in the Czech Republic, which is also useful in the context of regional/urban planning, is the financial data on management of municipalities.

This data is available in the Czech Republic in the state database "MONITOR" or in a database operated by the non-profit sector called "The Municipal Budget." This article aims (1) to describe a financial data in the Czech Republic for regional/urban planning, (2) to compare the availability of financial data for planning in the Czech Republic and Bulgaria, and discuss the causes of the condition in the Czech Republic. Municipal budgets can be considered as one of the major driving forces in the development of an area. According to Eurostat statistics for the Czech Republic in 2014, the total government expenditure accounted for 42.0% of GDP while the expenditures of local governments accounted for 10.1% of GDP. In comparison, Bulgaria had government expenditures amounting to 39.2% of GDP and expenditures of local governments in the amount of 8.9% of GDP. While defining the functions of individual areas, trend analysis (eg incomes within the community), comparative analysis and benchmarking with specific municipalities or comparably large group of municipalities can be of great help as indicators for small communities. The analysis may show whether the municipality has the potential and, especially, the financial resources to actually fund planned land use over the following several years. Likewise, this analysis might suggest whether the community will have the operational funds for the operation of its infrastructure. Research has shown that although the financial data in the Czech Republic is available in concentrated form, it is not practically used in the context of urban planning. For comparison, Bulgaria was selected, where the data is in the form of a publicly accessible database and its use for regional/urban planning was also not identified. The basic cause is that in the Czech Republic neither contracting authorities of regional/urban planning (the community) nor even processors (professional organizations) are used to working with this financial data. In the Czech Republic it is not necessary to take any legislative action in this direction, however, it is desirable to open up this topic to expert discussion to which end this research should assist.

Úvod

Článek se věnuje problematice využití otevřených finančních dat o hospodaření obcí pro územní plánování. Územní plán obce patří společně se strategickým plánem (v zákoně o obcích označován jako program rozvoje obce) a rozpočtovým výhledem ke třem klíčovým dokumentům potřebných pro rozvoj každé obce. Mít sestaven územní plán obce není v ČR dle platné legislativy povinné a řada (zejména malých obcí) územní plán nemá zpracován. Pokud však obec má zpracovaný územní plán, musí tento územní plán respektovat zásady územního rozvoje kraje.

Česká republika má vysoký počet obcí. Podobnou sídelní strukturu má v zemích EU Francie a také zejména Slovensko. Sídelní struktura v ČR, jako dědictví historického vývoje osídlení, je charakterizována (Kašparová, 2009, s. 27): (a) vysokým stupněm rozdrobenosti venkovských sídel, (b) relativně nízkým zastoupením velkoměst, (c) významnou rolí malých a středních měst. Sídlo je prostorově oddělená jednotka, kterou tvoří skupina domů a která je oddělena od dalších sídel volným nezastavěným prostorem (Perlín 1999, s. 4), přičemž obec se může skládat z více územně oddělených sídel (jednotlivá sídla pak mohou odpovídat místním částem obce nebo také jednotlivým katastrálním územím obce). Otevřená data v ČR však nejsou dostupná na úrovni sídel, ale na úrovni jednotlivých obcí. Obec chápeme v rámci článku jako administrativní vymezení základní jednotky veřejné správy, která spravuje v samostatné působnosti svoje správní území. Jak ukazuje následující tabulka, na konci roku 2012 bylo v ČR celkem 6 246 obcí, ve kterých žilo 10 503 477 obyvatel. Tabulka rozděluje obce do dvanácti velikostních skupin podle počtu obyvatel. Velikost obce z hlediska počtu obyvatel lze považovat za jedno z kritérií pro výběr srovnatelných obcí. Při finančních analýzách je pak možné provést

porovnání konkrétní obce (konkrétních výdajů či příjmů) s průměrem téhož výdaje či příjmu dané velikostní skupiny.

Tabulka 1: Počty obyvatel dle velikostních skupin k 31. 12. 2012

Č.	Skupina obcí s počtem obyvatel	počet obcí	% obcí	% kumulativně	počet obyvatel	% obyvatel	% kumulativně
1	0 až 100	477	7,64%	7,64%	34 406	0,33%	0,33%
2	101 až 200	1 001	16,03%	23,66%	149 812	1,43%	1,75%
3	201 až 500	2 007	32,13%	55,80%	656 988	6,25%	8,01%
4	501 až 1 000	1 362	21,81%	77,60%	960 870	9,15%	17,16%
5	1 001 až 2 000	726	11,62%	89,23%	1 016 461	9,68%	26,83%
6	2 001 až 5 000	400	6,40%	95,63%	1 215 137	11,57%	38,40%
7	5 001 až 10 000	142	2,27%	97,90%	971 336	9,25%	47,65%
8	10 001 až 20 000	68	1,09%	98,99%	954 676	9,09%	56,74%
9	20 001 až 50 000	42	0,67%	99,66%	1 217 062	11,59%	68,33%
10	50 001 až 100 000	16	0,26%	99,92%	1 137 171	10,83%	79,15%
11	100 001 až 1 000 000	4	0,06%	99,98%	947 894	9,02%	88,18%
12	nad 1 000 000	1	0,02%	100,00%	1 241 664	11,82%	100,00%
	celkem	6 246	100,00		10 503 477	100,00%	

Zdroj: autoři dle dat MONITOR

V rámci tohoto článku chápeme otevřená data jako data seříděná podle stanovených kritérií, která jsou veřejně a bezplatně dostupná ve státní či jiné databázi. Z hlediska dat, která se týkají hospodaření obcí, toto vymezení splňují databáze provozovaná Ministerstvem financí ČR s názvem MONITOR (její předchůdce ÚFIS) a databáze provozovaná neziskovým sektorem s názvem Rozpočet obce.

Cílem článku je (1) popsat finanční databáze a jejich využitelnosti pro územní plánování, (2) na základě provedení jednoduché komparace dostupnosti finančních dat pro územní plánování v ČR a v Bulharsku diskutovat příčiny stavu v ČR. Pro porovnání bylo zvoleno Bulharsko, ze tří důvodů. Prvním je skutečnost, že mají s ČR srovnatelné celkové vládní výdaje a výdaje místních vlád v % HDP (viz teoretická východiska). Druhým důvodem je skutečnost, že podobně jako ČR má Bulharsko problémy s problematikou korupce, transparentností, dostupností a využívání otevřených dat. Třetím důvodem byla skutečnost, že data za Bulharsko byla získána v rámci

1. Teoretická východiska, data a metody

Rozpočty obcí je možné považovat za jednu z významných hybných sil v rámci rozvoje území. Dle statistiky Eurostatu činily v České republice za rok 2014 celkové vládní výdaje 42,0 % HDP, přičemž z toho výdaje místních vlád představovaly 10,1 % HDP. Ve statistice Eurostat tyto výdaje zahrnují výdaje obcí a krajů. Pro srovnání uvádíme, že Bulharsko mělo tyto výdaje ve výši 39,2 % HDP a výdaje místních vlád ve výši 8,9% HDP. Problematika veřejných výdajů je z hlediska teorie veřejné ekonomie nebo teorie regionálního rozvoje zkoumána z různých hledisek. V literatuře dominuje makroekonomický pohled (například Lucas, 2003), analýza fiskální politiky a veřejného dluhu. Z hlediska zkoumání veřejných výdajů na úrovni obcí (výdajů místních vlád) je východiskem obecná teorie Local Government Economic (více viz

Bailey, 1999) a idea programového rozpočtování na úrovni místní vlády (viz například Kelly, Rivenbark, 2011). Samotná problematika veřejných výdajů místních vlád je však v ČR spíše zkoumána v rámci určitého problému, například hospodaření obcí (Peková, 2011), efektivní dosahování úspor (Ochrana, Půček 2012). Problematika využívání otevřených dat o hospodaření obcí v ČR není v literatuře prakticky řešena.

Požadavky na efektivní využívání dostupných dat pro přípravu rozhodnutí (v našem případě například formou finančního benchmarkingu), stejně jako požadavky na zavádění principů účinného elektronického vládnutí (e-government) patří k zásadám konceptu New Public Management (dále jen NPM). Základy koncept NPM byly ovlivněny a vychází z celé řady směrů a proudů, např. teorie transakčních nákladů, teorie principal-agent, teorií veřejné volby atd. (Hood, 1995). New Public Management je možné charakterizovat následujícími trendy a přístupy: (1) decentralizace; (2) výkonnost a efektivita; (3) možnost volby a konkurence; (4) orientace na zákazníky; (5) motivace a řízení lidských zdrojů; (6) e-government; (7) zlepšení kvality regulace; (8) ozdravení funkce centra (tzv. „štíhlé řízení“); (9) transfer osvědčených stylů řízení ze soukromého sektoru; (10) zlepšení kooperace veřejného a soukromého sektoru (Rumpel, 2002, s. 28). Koncept NPM je v rámci tohoto článku využíván společně s výše uvedenou teorií Local Government Economic jako teoretický i praktický rámec pro řešení výzkumných cílů. V tomto smyslu je používána zejména metoda analogie a komparace. Problematikou e-governmentu, přenosem metod ze ziskového sektoru nebo otázkami efektivnosti ve smyslu konceptu NPM se zabývala celá řada autorů. Z českých a slovenských autorů se tomuto tématu věnují například Nemec, Ochrana a Šumpíková (2008), Nemec, Špaček a kol. (2012) a další.

Pro efektivní využívání finančních dat je vhodné aplikovat trendové analýzy (například vývoj příjmů či výdajů obce za posledních deset let) a komparativní analýzy se srovnatelnými obcemi. V kontextu výše zmíněného konceptu NPM se pro komparativní analýzy používá metoda benchmarkingu. Benchmarking je v odborné literatuře vymezen různě (viz např. Šíroky 2006; Nenadál, Vykydal a kol. 2011). Pro účely tohoto článku definujeme benchmarking jako porovnávání s jinými za účelem nalezení dobré praxe.

V rámci výzkumu byla provedena analýza dostupných zdrojů, literatury, publikací, databází v ČR a Bulharsku týkající se využívání dat o hospodaření obcí. V ČR byly zjištěny ověřeny metodou strukturovaných rozhovorů s představiteli obcí, zástupci Svazu měst a obcí, zástupci Národní sítě Zdravých měst. V Bulharsku byla zjištěna ověřena rozhovory s experty podílející se na projektu FINEC s názvem Non-repressive model to reduce corruption at municipal level (číslo projektu: HOME/2012/ISEC/AG/FINEC/4000003822), Evropská komise – FINEC, Prevention of and Fight Against Crime Programme 2012.

2. Výsledky a diskuse

2.1 Popis databází a možnosti využívání finančních dat v ČR pro územní plánování obcí

Hlavní zdrojem veřejně dostupných dat o hospodaření v ČR je databáze Českého statistického úřadu, pro srovnání s jinými zeměmi pak databáze Eutostatu. Data o hospodaření obcí jsou v souladu s platnou legislativou sbírána Ministerstvem financí, respektive obce mají povinnost svá data do databází Ministerstva financí pravidelně předávat. Tato databáze je zpřístupněna databázovou aplikací s názvem MONITOR.

Zejména u malých obcí může při vymezování funkce jednotlivých území obce velmi pomoci trendová analýza (například příjmů obce), komparativní analýza nebo benchmarking s konkrétní obcí nebo se srovnatelně velikou skupinou obcí. Analýza může ukázat, zda má obec potenciál a zejména finanční zdroje skutečně investičně zafinancovat během následujících let zamýšlené využití území (například rozsáhlé sportoviště, nový školní areál, přeložky místních komunikací, rozsáhlá parkoviště atd.). Stejně tak tato analýza může napovědět, zda obec bude mít provozní prostředky na provozování dané infrastruktury. K tomu může velmi pomoci benchmarking se srovnatelnými obcemi nebo s obcemi, které podobnou infrastrukturu v minulosti zainvestovaly. Tyto analýzy, rozborů a výhledy mohou napomoci diskusi, zda není s ohledem na velikost, charakter obce a velikost příjmů a výdajů obce vhodnější jiné využití území.

Popis a hodnocení databáze MF ČR (MONITOR)

Veřejnou databázi o hospodaření obcí v ČR spravuje Ministerstvo financí ČR. Aktuální databázová aplikace pro zpřístupnění dat se jmenuje MONITOR (předchůdci: ÚFIS – pro data za roky 2010 až 2012, ARIS – pro data za roky 2001 až 2009). Aplikace MONITOR je dostupná na stránce <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>. MONITOR je specializovaný informační portál Ministerstva financí, který umožňuje veřejnosti volný a bezplatný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy. Nejsou zde tedy přístupná data jen za obce, ale také za jejich organizace, dále pak za kraje a státní instituce. Prezentované informace pocházejí ze systému Státní pokladny (IISSP – Integrovaný informační systém státní pokladny) a Centrálního systému účetních informací (CSÚIS) a jsou čtvrtletně aktualizovány. MONITOR dále zajišťuje zveřejňování účetních závěrek organizačních složek státu podle § 21 a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Základní verze portálu byla spuštěna v roce 2013, na konci roku 2013 byla zpřístupněna analytická část portálu, která umožňuje dynamickou analýzu dat pomocí pokročilého nástroje pro reporting.

Aplikace je dle autorů článku zpracována kvalitně a umožňuje řadu funkcí. Data je možné zobrazit pro každou obec (Hlavní město Praha je jedna obec, databáze neumožňuje sledovat hospodaření jednotlivých městských částí, což lze chápat jako slabinu). MONITOR umožňuje zobrazit informace o příjmech a výdajích (také pomocí funkce „rozklikávací rozpočet“), dluhové služby, majetku, závazků, hospodaření. Je možné též zobrazit údaje o podřízených organizacích a data z účetní závěrky. Největší slabinou této databáze je datová řada – je zde k dispozici jen od roku 2010 (starší data je nutné čerpat z databáze ARIS – odkaz výše). Jako druhá slabina byla identifikována skutečnost, že za Hlavní město Praha jsou v databázi jen data za celou Prahu, ne tedy za jednotlivé městské části. Data o hospodaření obcí jsou využitelná (s výše uvedenými slabinami) pro potřeby územního plánování.

Na následujícím obrázku je zobrazeno porovnání dvou měst – Znojma a Tábora.

Obrázek 1: Příklad zobrazení porovnání dvou měst (údaje na obyvatele) v databázi MONITOR

MONITOR

ANALÝZA

O APLIKACI

METODIKA

MAPA WEBU

ENGLISH

ROK

2015 (k 31.03.)

ČÁSTKY V

tisících

ÚVOD > POROVNÁNÍ OBCÍ

POROVNÁNÍ OBCÍ

CELKEM | NA OBYVATELE

< Zpět na začátek

Ukazatel	Město Tábor	Město Znojmo
Počet obyvatel	34 858	33 805
Finanční ukazatele		
Příjmy (konsolidované)	5 tis. Kč / obyv.	4 tis. Kč / obyv.
Výdaje (konsolidované)	3 tis. Kč / obyv.	4 tis. Kč / obyv.
Saldo příjmů a výdajů (konsolid.)	1 tis. Kč / obyv.	-0 tis. Kč / obyv.
Dluhová služba		
Přijaté půjčené prostředky	1 tis. Kč / obyv.	0 tis. Kč / obyv.
Hrazené úroky	0 tis. Kč / obyv.	0 tis. Kč / obyv.
Uhrazené splátky jistin půjčených prostředků	0 tis. Kč / obyv.	0 tis. Kč / obyv.
Dluhová služba celkem	0 tis. Kč / obyv.	0 tis. Kč / obyv.
Majetek		
Majetek celkem	189 tis. Kč / obyv.	90 tis. Kč / obyv.
Dlouhodobý hmotný majetek	130 tis. Kč / obyv.	77 tis. Kč / obyv.
Pohledávky brutto	23 tis. Kč / obyv.	6 tis. Kč / obyv.
Krátkodobé pohledávky brutto	23 tis. Kč / obyv.	6 tis. Kč / obyv.
Krátkodobé pohledávky netto	22 tis. Kč / obyv.	5 tis. Kč / obyv.
Krátkodobý finanční majetek	11 tis. Kč / obyv.	6 tis. Kč / obyv.
Závazky		
Cizí zdroje celkem	26 tis. Kč / obyv.	15 tis. Kč / obyv.
Dlouhodobé závazky	18 tis. Kč / obyv.	11 tis. Kč / obyv.
Krátkodobé závazky	8 tis. Kč / obyv.	4 tis. Kč / obyv.
Hospodaření		
Náklady	4 tis. Kč / obyv.	4 tis. Kč / obyv.
Výnosy	6 tis. Kč / obyv.	6 tis. Kč / obyv.

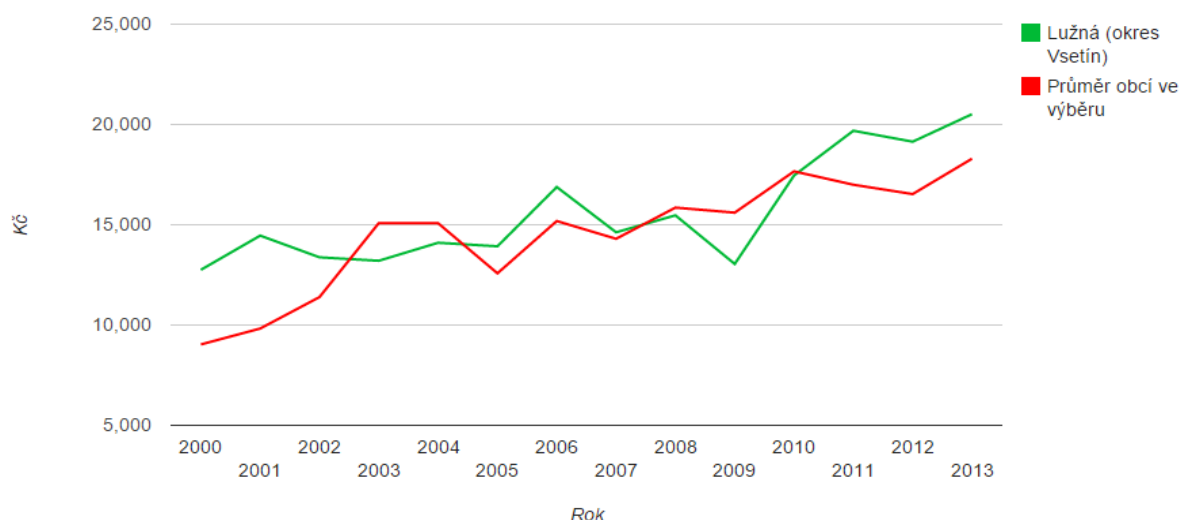
Zdroj: autoři dle MONITOR <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>

Databáze Rozpočet obce (provozuje Rozpočet Veřejně o.s.)

Databáze čerpá data z Ministerstva financí (zejména ARIS, ÚFIS, MONITOR) a Českého statistického úřadu a dalších zdrojů. Databáze je dostupná na stránce: <http://www.rozpocetobce.cz/>. Databáze je provozována neziskovým sektorem (obecně prospěšnou společností). Přístup k datům je volný a bezplatný. Hlavními výhodami oproti databázím MF ČR je skutečnost, že databáze (a) poskytuje časovou řadu údajů za roky 2000 až 2014 včetně zobrazení pomocí grafu; (b) umožňuje porovnání dvou obcí dle vlastního výběru včetně grafického srovnání; (c) pomocí funkce „žebříčky“ umožňuje porovnání více obcí nebo porovnání se zvolenou velikostní skupinou obcí (umožňuje tak prakticky provádění finančního benchmarkingu). Databáze a její funkce hodnotí autoři článku velmi pozitivně, slabinou této databáze může být skutečnost, že je provozována neziskovým sektorem – v případě nezájmu soukromých dárců, kteří projekt financují, může dojít k ohrožení udržitelnosti databáze. Data a jejich struktura je dobře využitelná pro potřeby územního plánování.

Na následujícím obrázku (obr. 2) je zobrazen příklad výstupu v podobě grafu z funkce „žebříčky“ – je provedeno porovnání příjmů přepočtených na obyvatele obce Lužná s průměrnými příjmy velikostní skupiny obcí od 501 do 1000 obyvatel za roky 2000 až 2013.

Obrázek 2: Příjmy obce Lužná přepočteno na obyvatele v porovnání s průměrem skupiny obcí od 501 - 1000

Zdroj: autoři dle Databáze Rozpočet obce <http://www.rozpocetobce.cz/>

3.2 Hodnocení stavu v ČR pomocí komparace s Bulharskem, příčiny stavu v ČR

V rámci prováděného výzkumu jsme se zaměřili na komparaci pěti oblastí, šlo o (1) Povinnost obcí zveřejňovat rozpočty a výsledky hospodaření, (2) Dostupnost dat o hospodaření obcí pro potřebu plánování včetně územního ve formě veřejné databáze, (3) Existenci funkcí této veřejné databáze umožňující trendovou analýzu, komparativní analýzu (benchmarking), (4) Využitelnost databáze pro potřeby územního plánování, (5) Faktické využívání těchto dat v praxi územního plánování. Výsledky výzkumu shrnuje následující tabulka.

Tabulka 2: Komparace dostupnosti finančních dat a jejich využití v rámci územního plánování obcí

	Česká republika	Bulharsko
Povinnost zveřejňovat rozpočty a výsledky hospodaření	Ano	Ano
Dostupnost finančních dat o hospodaření obcí pro potřebu plánování včetně územního ve formě veřejné databáze	Ano – veřejná databáze MONITOR nebo databáze „Rozpočet obce“	Ne – neexistuje veřejná databáze, nutno sbírat data od jednotlivých srovnatelných obcí
Funkce databáze umožňující trendovou analýzu, komparativní analýzu	Ano – částečně MONITOR, plně databáze „Rozpočet obce“	Ne – neexistuje veřejná databáze, nutno sbírat data od jednotlivých srovnatelných obcí
Využitelnost databáze pro potřeby územního plánování	Ano	Ne – neexistuje veřejná databáze, nutno sbírat data od jednotlivých srovnatelných obcí
Faktické využívání těchto dat v praxi územního plánování	Ne	Ne

Zdroj: autoři

Jak je z tabulky patrné, situace v Bulharsku je z hlediska dostupnosti veřejných dat o hospodaření obcí nepříznivá. V Bulharsku existuje povinnost zveřejňovat rozpočty a výsledky hospodaření stejně jako v ČR, nicméně pro provádění komparativních analýz nebo benchmarkingu je nutné data poměrně náročně zjišťovat na internetu nebo nutno vyžádat od jednotlivých obcí. V ČR je situace jednodušší – finanční data jsou pro každou obec dostupná ve veřejné databázi (MONITOR, Rozpočet obce), které disponují vhodnými funkcemi pro provádění analýz. Zejména databáze Rozpočet obce umožňuje provádění trendové analýzy (včetně zobrazení v grafech a porovnání trendu s průměrem srovnatelných obcí), provádění benchmarkingu a to celkově, stejně tak i dle jednotlivých položek. Možné je také porovnání na obyvatele. V tomto smyslu je to vhodný a efektivní nástroj v rámci plánování, včetně územního plánování. Nicméně faktické využívání těchto dat při vymezování funkcí území v případech, kdy lze u tohoto vymezení území lze očekávat požadavky na investiční či provozní výdaje, nebylo u obcí identifikováno.

Popis příčin stavu v ČR, návrh opatření:

Územní plány zpracovávají urbanisté, architekti atd. a jejich znalost problematiky hospodaření obcí a možnosti využití finančních dat v rámci územního plánování je velmi nízká. Stejná (obdobná) situace je však na straně zadavatele – tedy samotných obcí – odpovědné osoby za přípravu, zpracování a schválení územního plánu nejsou schopni do zadání definovat požadavky na analýzu finančních otázek obce. Územní plán je sice analyzován z hlediska pilířů udržitelného rozvoje, nicméně ekonomický pilíř a jeho vazba na finanční data o hospodaření obcí není dostatečně metodicky popsán ani na úrovni státu.

V ČR tak není nezbytné přijímat žádné legislativní opatření v tomto směru, nicméně je žádoucí k tomuto tématu otevřít odbornou diskusi, k čemuž i tento výzkum měl přispět.

Závěr

Výzkum ukázal, že ač jsou veřejná data o hospodaření obcí v ČR koncentrovaně k dispozici, nejsou v rámci územního plánování prakticky využívána. Data o hospodaření obcí mohou být použita pro zpracování analýz (například trendová analýza, benchmarking atd.), rozborů či rozpočtových výhledů, které jsou vhodným podkladem pro diskusi pro konkrétní využití území, pokud toto využití vyžaduje čerpání investičních nebo provozních výdajů z rozpočtu obce.

Pro porovnání bylo zvoleno Bulharsko, kde data nejsou v podobě databáze veřejně přístupná a jejich využití pro územní plánování nebylo taktéž identifikováno. Situace v Bulharsku tak prakticky neumožňuje provádění benchmarkingu. Využití trendové analýzy výdajů a příjmů vlastní obce je samozřejmě možné.

Základní příčinou je v ČR skutečnost, že ani zadavatelé územních plánů (tedy obce) a ani zpracovatelé (odborné organizace) nejsou zvyklé s těmito finančními daty pracovat. V ČR tak není nezbytné přijímat žádné legislativní opatření v tomto směru, nicméně je žádoucí k tomuto tématu otevřít odbornou diskusi, k čemuž i tento výzkum měl přispět.

Literatura

- [1] BAILEY, S. J. 1999. Local Government Economics: Principles and Practice. London: Plagrawe MacMillan.
- [2] EUROSTAT, dostupné na <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- [3] HOOD, CH. 1995. The „New Public Management“ in 1980s: Variations on a Theme. Accounting Organizations and Society. Roč. 20, 1995, č. 2/3, s. 93-109
- [4] Kašparová a kol. (2009): Kohezní politika: Osídlení v České republice. Ústav územního rozvoje, Brno.
- [5] KELLY, J. M.; RIVENBARK, W. C. 2011. Performance Budgeting for State and Local Government. 2nd edition. New York: M. E. Sharpe, Inc. 2011.
- [6] LUCAS, R. E. JR. 2003. Macroeconomic Priorities. In The American Economic Review, 2003, roč. 93, č. 1, March, s. 1–14. ISSN 0002-8282.
- [7] MONITOR: data o hospodaření obcí z prezentačního systému MONITOR, dostupné na <http://monitor.statnipokladna.cz/2015/>
- [8] Nemec, J., Špaček, D., Suwaj, P., Modrzejewski, A. 2012. Public Management as a University Discipline in New EU Member States. Public Management Review, 14, č. 8, s. 1087 – 1108.
- [9] NEMEC, J.; OCHRANA, F.; ŠUMPÍKOVÁ, M. 2008. Czech and Slovak Lessons for Public Administration Performance Evaluation, Management and Finance. Ekonomický časopis, 56, 2008, č. 4, s. 353-369
- [10] Nenadál, J., Vykydal, D., & Halfarová, P. (2011). Benchmarking: mýty a skutečnost: model efektivního učení se a zlepšování. Management Press.
- [11] OCHRANA, F.; PŮČEK, M. 2012. Dosahování úspor a omezování plýtvání ve veřejném sektoru. Praha: Wolters Kluwer
- [12] PEKOVÁ, J. 2011. Finance územní samosprávy. Praha: Wolters Kluwer.
- [13] Perlín, R. (1999). Venkov, typologie venkovského prostoru. Česká etnoekologie, Etnoekologické semináře v Liběchově, 87-104
- [14] Rozpočet obce, databáze dostupná na <http://www.rozpocetobce.cz/>
- [15] Rumpel, P. (2002): Teritoriální marketing jako koncept územního rozvoje. [Spisy Přírodovědecké fakulty OU, č. 145.] Ostrava: Ostravská universita, Přírodovědecká fakulta.
- [16] ŠIROKÝ, J. a kol. (2006). Benchmarking ve veřejné správě. 2. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra